

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редация, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Флот і колонізація.

Здає ся, що на днях завізне правительство австро-угорські законодатні тіла до вибору спільних делегацій, що ті делегації зберуть ся вже в другій половині мая в Пешті, та що спільне міністерство предложить їм внесенє на значне підвишенє бюджету в цілі побільшеня воєнної австро-угорської флотії. Ми не сумніваємо ся, що вибір делегацій в австрійській посольській палаті довершить ся правильно мимо обструкції із сторони молодоческого клубу. Ми не перечимо також, що наша монархія потребує воєнної флотії для збереженя свого великодержавного становища, як і оборони своєї — на жаль — не дуже широкої морської торговлі. Всі європейські держави подбали в послідних літах о скріпленє своїх становищ на океанах. Французкий парламент призволив недавно на побільшенє воєнної флотії кредит в високости 900 мільонів франків. Росія вже давнійше видала на сю саму ціль 80 мільонів рублів, а в німецькім парламенті лежить від двох літ на столі президії предложенє, в котрім правительство домагає ся 800 мільонів марок на ту саму ціль, платних в 20 літах по 40 мільонів марок річно.

Розуміє ся, що наша монархія мусить побільшенє своєї воєнної флотії примінити до своєї фінансової спроможности і до дійсних своїх заморських торговельних потреб. Фінансова спроможність Австро-Угорщини не велика. В Австрії платить вже кожда голова 24 57 марок річно під титулом посереднього податку, коли н. пр. в богатій Англії податок сей виносить 29 26, у запопадливій Франції 34 37, а в Німеччині ледви 13 40 марок на голову. А вже-ж що-до наших заморських торговельних потреб, то нам годі мірятись з згаданими державами. Наші торговельні заморські інтереси суть мініатюрні. Наші оба товариства морської плавби (триестинський і рецький Льюїд) обмежують свою торговельну діяльність майже виключно на Се-

редземне море. Коли, приміром, заграничний торговельний оборот Німеччини в послідних літах (1896—99) був оцінений на 10 мільярдів марок вартости, а заморський в подробности на 7 мільярдів, то наш оборот заморський зовсім незамітний. Ми не відчуваємо некучої потреби для оборони нашої торговлі заморської побільшати значно нашу воєнну флотію, і ддятого мабуть не вийдуть жаданя спільного міністерства на будову австро-угорської воєнної флотії понад суму 13 мільонів зр., розложених на рати. В колоніальну політику монархія наша мабуть не схоче бавитись, бо ся забавка дуже коштовна а до того ризикозна. Для приміру наведемо ті дані, які маємо під рукою о німецьких колоніях у східній Африці. З даних сих показуєсь, що манія колонізаційна коштує Німеччині казочні гроші. На удержанє колоній у східній Африці видала Німеччина в 1895 р. 3,687,000 марок, а в 1900 р. преліміновала вже 7,012,835 марок — в двоє стілько. А успіх ніякий, бо вивезений з сих колоній сировець і впроваджені до сих колоній плоди фабричної німецької індустрії оцінюють ся річно ледви на 3 5 мільона марок. Німеччина доплачує проте до своїх східно-африканських колоній 3 5 мільона марок річно.

Але замітить може хто, що Німеччина несе на побережа східної Африки культуру? На сей заміт відповімо, що приміром провінція Танга числила до 1895 р. 123,000 душ, нині числить она 61,000. Перед німецькою колонізацією було в сій провінції 33,000 муринаських осель, нині — 13,000. Німецька культура знищила африканський елемент, як заглушує європейска ростиність ростиність Зеландії в австральському океані. Колонізаційний шпорт не оплачуєсь проте. У східних колоніях африканських поселилось ледви 881 душ німецьких, а з тих 394 душ зачислює ся до бранжи урядників.

Ми не перечимо, що наші продукти фабричного промислу не мають відповідних для себе торгів заморських. Торги ті

стануть для австрійського промислу з літами ще тісніші в міру, як і Угорщина стане на ті торги впроваджувати свої фабричні вироби. О розширенє сих торгів треба подбати спільним делегаціям, а в міру розширеня торгів треба подбати і о воєнну флотію. Колоніальна політика остане ся мабуть для Австро-Угорщини поки-що маревом. Взагалі, наші делегації повинні мати в тім предметі практичну сторону на оці, а наколи Австро-Угорщина думає навязати ширші відносини з заморськими державами, то мабуть надають ся до сего найбільше ті країни, куди інстинктивно звернула ся від літ еміграція наших селян. З сими піонерами австрійської колоніальної політики належало би навязати і удержати тісніші торговельні відносини під покровом збільшеної воєнної флотії. Се був би раціональний крок вперед.

Промова пос. М. Василька^{*)}

в раді державній дня 1. марця с. р.

Висока Палато!

Мене вислало сюди руске населенє Буковини і я приклоняю ся до напрямку старо-рускої партії сего народа. З великою радістю витаю програму правительства, яке каже, що не хоче опирати ся на жадній партії, але стоїть понад партіями. Бо з десятима послами в парламенті, яких має руский нарід в парламенті, мусіло нам стати ясно, що правительство — яке кладе вагу на величину і значінє партій, на їх чисельну скількість — не буде певно числити ся. Але таке правительство не ли-

^{*)} Подаємо докладний зміст сеї бесіди після стенографічного протоколу. Бесіда зробила в палаті дуже добре вражінє. Висказ пос. Василька, що належить до «старорускої партії» вихиснував «Галичанин», аби буковинського заступника анектувати для москвофільства. Се не має абсолютно жадної підстави. Висказ сей означає лише, що бар. Василько є противником радикального напрямку молодших руских діячів. Але він почуває ширю свою приналежність до руско-українського народа і з кападами не має нічо спільного.

25

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

— А правда твоя, Олено, бо він хуже од жида...

— Жид принаймні не ласував, не займав хоч дівчат, знав свою Сурку!

Чорт навіть підскочив на місці.

— Ну, спасибі, мої ластівочки, за ваше приємне слово. А чи не час уже іти далі?

А сам одкинув голову мов півень, що хоче закричати на горі гучнійше, зареготав, не видержав. Та загрохотів знов так, що навіть уся нечиста сила прокинулася на дві річки і пішли над ковбанею кружки... А дівчата від того сміху пурхнули так, мов зграя воробців, як у них кинути каменем: наче вітром їх здуло одразу з греблі...

Пшов у мірошника поза шкурою мороз і подивив ся він на дорогу до села:

— А як би се, — дума собі, — чкурнути й мені гарненько за дівчатами. Колись бігав незгірш від людей.

Та нараз і відлягло у нього від серця, бо бачить, знов іде до млинової хати чоловік, та ще не хто небудь, а самий його наймит, Харко.

— Ось, кусни лишень сього, — подумав він собі, — чи не поломиш зубів. Се мій чоловік...

XI.

Наймит ішов босий, у червоній кумачевій сорочці, у картузі, без козирка на потилиці, і ніс на цівку новенькі Опанасові чоботи, від котрих так і несло дьогтем по усій греблі. «От який швидкий! — подумав мірошник, — уже й узяв собі чоботи... Ну, та нічого. На сього чоловіка я дуже тепер надіюсь...»

Побачивши на греблі незнайомого чоловіка, наймит подумав, що се який-небудь волоцюга-здирицьк хоче відняти у нього чоботи. Через те він зупинив ся за де-кілька кроків від Хапуна і сказав:

— Ось що: краще й не підходь, — не віддам!

— Що ти, схаменись, чоловіче добрий! Хиба я сам без чобіт? Подивись, — ще кращі від твоїх.

— Так чого-ж ти тут виріс у ночі, мов корява верба над ковбанею?

— А я, бачиш, хочу завдати тобі одно питанє?

— Чудно! Загадку, чи що? Хто-ж се тобі сказав, що я усяку загадку краще від усіх розгадаю?

— Га! чув таки від людей.

Салдат поставив чоботи до долу і, вижнявши гамак, почав набивати люльку. Потім викресав вогню і, роскурюючи під носом густу куряву, сказав:

— Ну, тепер викладай, які там у тебе загадки?

— Та не то, щоб загадка, а так... Хто тут по твоєму найперший чоловік?

— Я!

(Далі буде).

ше не числить ся з тими десятима послами, оно не числить ся тажоз з тим, що в Австрії є три міліони руских Славян, що суть найбільше утисненими Славянами в Австрії — що отсим хочу тут ствердити.

Мої панове! Чи се правительство буде в можности направити всі ті кривди, яких допускала ся австрійська адміністрація більше як сотку літ на Русинах пр. на Буковині—я сам сумніваю ся. Але я не маю причини сумнівати ся, що оно дальше поведе систему, якої придержувало ся міністерство гр. Клярого, щоби панованє меншости населеня краю, Волохів, по трохи спараліжувати.

Мої панове! Полагодженє національного питання в Чехії і Моравії, як се стоїть в програмі правительства, я мушу, як Славянин, повитати з радостію, але що стане ся з Поляками в Чехії і Шлезку, що стане ся з полудневими Славянами в альпейских краях, та що стане ся передовсім з триміліоновим народом Русинів? Чи сего славянського питання не рішить ся? Сего не вияснє достаточо програма Его Ексц. президента міністрів. Ми мусимо домагати ся, аби нашим Славянам у всіх краях австрійської монархії законом запевнено, що наші національні справи можемо полагоджувати самі, автономічно (дуже справедливо!), щоби в наші національні справи ніхто третій не мішав ся — се головна засада!

Мої панове! Ми не хочемо розрушати автономії країв, і всі ті елементи, що з бігом часу поселили ся на нашій славянській области, не хочемо непокоїти в їх посіданю, ані в їх засадничім праві. Але жадаємо тажоз від них, щоби на нашій історичній землі дали нам тим бути, чим ми є, та щоби не жадали від нас, аби ми дозволили собі диктувати, як маємо жити на нашій історичній землі, як маємо уладити нашу мову, нашу культуру, ба навіть нашу азбуку.

Мої панове! Що Буковина є нашою історичною землею, та що Волохи зовсім неправдоанектують єї собі, я постарою ся виказати се в коротці.

Бесідник подає тут короткий історичний огляд від десятого віку, доказуючи історичними фактами, що Буковина до XV віку належала до славянської держави, та що аж до XVIII віку Молдавія мала лише посередний вплив на Буковину. Так назва краю, як і єго населенє було славянське, а не волоске.

В р. 1775 прийшла Буковина до Австрії в наслідок договору з Туреччиною. З сим фактом зачинає ся ріжниця в поглядах межі Русинами а Волохами що-до населеня Буковини. Коли Волохи удержують, що тоді було коло 70.000 Волохів і 12.000 Русинів, яких списало тоді австрійске правительство, то Русини твердять, що се не було зовсім так. Бути може, що коли австрійські намісники прийшли до Буковини, они очевидно не звернули ся прямо до населеня, але старали ся передовсім пізнати інтелігентну верству краю, навязали з нею зносини і передовсім зіткнули ся з краввою шляхтою. Далеко більша часть шляхти, а може і вся шляхта була волоскою через наділюванє єї землею молдавскими князями. Після окупації в р. 1775 більша єї часть продала свої добра за сьмішно низьку ціну, а сама виселила ся до Румунії. Лише кілька фамілій корінних волоских боярів лишило ся і они не стоять у жадній звязи з теперішною буковинською шляхтою.

Так само і клир був волоский, бо очевидно установляли єго молдавскі князі. Тому то і перші генерали Енценберг і Спенці, котрі навіть не знали кирилиці і не уміли розріжнити волоскої мови від рускої — коротко запитали ся шляхти і духовенства: Які се люди? — а они відповіли: самі Волохи. Впрочім ще і тепер, коли запиташ ся котрого з моїх виборців самих Русинів: «Що ти є?» то він відповість: «Волох». Сею назвою він хоче відріжнити себе від галицких Русинів-католиків, бо буковинські Русини є православні і дуже привязані до своєї церкви. Отже аби їх не мішати з католиками, они називають себе Волохами.

Так мають ся річі. Коли от нині буковинський мужик каже таке, то що то мусіли наговорити Спенському та Енценбергови в р. 1775? А на сих ошибках історичних оперли Волохи свою геґемонію. Тоді думано загально, що Букови-

на, се волоский край, а певно і тепер ще половина членів високої палати вірить, що Буковина є властиво волоским краєм, що властиво більшість населеня творять Волохи, та що они властиво мають там найбільше право. Се не є правдою, Буковина після свого історичного розвоє є славянським краєм і мусить остати ся славянською.

Буковина має нині 700 і кілька тисяч мешканців. З них лише 200.000 Волохів, котрих не хочемо утискати, але жадаємо від них, аби не мішали ся до наших справ та не надавали краєви такого вигляду, якого ані після історичного розвою, ані після теперішних відносин він не має і не може мати. (Пос. Скаля: Звідки там взяв ся німецкий універзитет?) Сейчас я виясно се.

Мої панове! Ся історична ошибка була причиною, що на поли шкільництва не вчинено нічого для славянського населеня. В тих нечисельних школах, які устроєно, заведено волоский язык, який пізнійше названо румунським. В більшій части руских сіл заведено волоскі школи. Дперва в сорокових роках поодинокі рускі патріоти взяли ся до оснующаня приватних руских шкіл. Іздивуйте ся панове, хто прецінь був один з перших, що оснував таку приватну школу? Заступник першої курії великої посілости в Буковини в сій ото палаті, член румунського клубу, о. Цурканович, тепер Цуркан (Слухайте! Слухайте! — пос. Горжіца: Чи він дав собі відкусити се «вич»? Та єсть! Він оснував був в Мамаївцях першу руску школу приватну. (Слухайте! Слухайте!) Се є факт, якого не заперечить єго преподобіє! Ся школа числила тоді 24 учеників, і богато, що нині належать до рускої інтелігенції, одержали першу науку в сій школі. (Далі буде).

Галицкі робітники за границею.

(Далі).

Для суспільного господарства наслідком робітничої еміґрації є піднесенє ся платні в околицях, з котрих еміґрують, а тажоз *наплив гроша* приношеного з чужини, є се згляд цілковито не до погордження, бо числячи лиш 50.000 еміґрантів з Галичини, привозячих по 100—150 марок, одержує наш край 3—5 міліонів злр, або меньше-більше стілько, кілько платить він ґрунлового податку.

Вкінци робітнича еміґрація зменьшає еміґрацію замореку, а відносини робітників з родивним селом є много тіснійші як відносини з за моря. На чужині будить ся в нашого хлібороба почутє народної відрубности — звичайно приспанє.

Днесь Німці обійти ся не можуть без нашого робітника, а навіть *недостаток того робітника паразити може господарства їх на рибію*.

Дальше покликуює автор і наші двори краєві до піднесеня інтензивности господарства, щоби народ міг знайти свій заробок, відповідний своїм потребам тут в краю, і до розвою краєвого промислу — до чого однак між нашою єрархією суспільною, розполітикованою на широку міру, мабуть не живо прийде. Противно — після нашої гадки «єрархія» наша зовсім не думає про піднесенє сего зарібку і своєї господарки, доказом того є хочби і сам бурак, що єго недавно почато у східній Галичині плекати на більшу скалю. Помимо ціни (80 кр. від 100 к.) живо закинули «проби» — бо жадаєно від хлопа, щоби за «14 кр.» працював довгий весняний день. Розуміє ся: іан спить, а бурак росте. Але росла і хоща, котра дозволила буракови розвинути ся лише до величини петрушки, бо жаль було гроша на полєнє, перериванє і обкопуванє. Поки-що не скоро прийде в нас до інтензивности господарств рільних. Двори старають ся піднести свої доходи підвишенем ціни опалу і пасовиска і обниженем платні слугам та зарібникам.

Коли ми порівнаємо ціну зарібків в Німцях, а тут в краю, увидимо, що істнованє сільского пролетаріяту у нас неможливе. Лиш в жнива можливо у нас заробити при найбільшим напруженю і зручности 2 корони на день, але на жаль час живив горячих триває у нас найдовше 14 днів. Щасливий робітник, що міг у всі ті дни роботи! Але і в тім случаю може єму зайти перепона, бо може єго наставник відорвати від акордової (на копи) роботи і заставити до-

иньої роботи за 30 кр. денно. Колиб не послушав — проганяють з лану.

Челядна служба по нічому: звичайно 10 корців на міру ординарії, (а відома наша двірська ординарія, що увійшла вже в пословицю) 30 злр. і часом хата, коли робітник своєї не має. Декуди додають 6 фір «дров» (!) а за те обривають один корець ординарії. Через цілий рік робочий, с. є. від жнив до осени, ограничає ся денний заробок до 30 кр. для хлопа, а 16 кр. для дівок. Аж в осени при копаню картофель підносить ся (!) заробок. Платять від мішка по 8 кр., а міра мішка по бороду здорово рослому хлопови та єще і не завязаний. Таких мішків треба 6 на ґару, котра вимірена паном окономом і ним заштемпльована на 5 корців. За се 40 кр. — Колиб на вагу взяти ту картофлю, то можна єї купити за 8—10 метр. цетнарів. Справа нашого пролетаріяту сільского рішить ся в недалекій будучности, а поки-що народ ратує ся перед крайною нуждою утечею за море: для нас Пруси за далеко!

Ю. Д.

В обороні від напасти.

(Далі).

Але якеж було наше здивованє, коли в ч. 6. «Русского Слова» з 4. (16) лютого 1900 появилось письмо головного заступництва банка «Славія» поміщенє в ціли виясненя «спростованя з ч. 5. «Русского Слова». Щоби вже дати докладний образ, як воюють наші противники наводимо знов дословно зміст письма головного заступництва банку «Славія» поміщеного в ч. 6. «Русского Слова»:

Изъ банка взаимныхъ обезпеченій „Славія“.

Въ ціли выясненя «спростованя» поміщеного въ «Русскомъ Словѣ» ч. 5. изъ 28. сѣчня 1900 г., а относящюся до «Благодаренія» погорѣльцевъ громады Дроговыжа для банка «Славія», Головное заступничество тогоже банка во Львовѣ по изслѣдованію цѣлой sprawy на мѣстци, подає до прилюдной вѣдомости слѣдующее «Заявленіе», которое начальникъ громады въ присутности свѣдковъ подписалъ и печаткою громадскою подтвердилъ:

Заявленіе. Симъ заявляю, що благодареніє для банка «Славія» за найскоршее выплаченє отшкодованья погорѣльцямъ громады Дроговыже, номѣщенное въ «Русскомъ Словѣ» ч. 44 изъ дня 29. жолтня 1899, єсть совсѣмъ правдивое и годится съ правдивымъ станомъ рѣчи, бо «Славія» уже 3-го дня выслала ликвидатора а 5-го дня по пожарѣ т. е. 25. жолтня 1899 г. виплатила на мѣстци задатокъ до трехъ тысячей зр. а в переѣчно по 200 — 300 зр. на одного погорѣльца, а рещту отшкодованья виплатила почтою дня 8. листопада 1899.

Ровновчасно заявляю, що «спростованє» поданное въ «Русскомъ Словѣ» ч. 5 изъ дня 28. сѣчня 1900, єсть невѣрное съ спростованьемъ, которое я сѣзналъ на желаніє агента г. Василия Добушевского, а которое онъ обкроилъ и такъ самъ до газеты подалъ.

Длятого не беру на себе за то спростованье никакой вины и выражаю для «Славія» полное признанье.

Вроговыже дня 12. лютого 1900.

(Громадска печать).

Гринь Фітькало

начальникъ громады

подписалъ *Тимко Сенишинъ.*

Правдивость сего Заявленія подтверждаютъ своими подписами яко свѣдки.

Въ Дроговыжѣ дня 12. лютого 1900.

По перечитанью:

Тимко Васильковъ,
Дмитрій Галецкий,

Павло Клеменко,
Іоанн Добушевскій.

Примѣчаемъ таже, що наведенный въ повисѣмъ «заявленію» агент єсть агентомъ «Двѣстра», и що в той справѣ дальшую полеміку улажаємъ совсѣмъ злишною. На желаніє заинтересованныхъ можемъ служити обома оригинальными благодареніями.

Львовѣ 15. лютого 1900.

Головное заступничество банка «Славія».

З наведеного Славією «заявленя» Гринька Фітькала виходить ясна правдивість фактів нами наведених і використанє неписьменного Фітькала. Що Славія виплатила точно відшкодованя, сего ніхто не квестіонавав, наш агент ані Фітькало в своїм спростованю, длятого міг Фітькало в заявленю тім констатувати, що перша єго подяка для Славії годить ся з правдивим станом, але він простовав тільки, що неправдою є

будьто інші товариства, а особливо «Дністер» собі не робили з нужди поторілців! А дальший уступ сего заявленя, ще ліпше характеризує роботу наших противників, де сказано, що спростоване Фітькала в «Рускїм Слові» не таке, як він зізнав перед агентом Добушовским і обкросне. Так єсть! спростоване тоє в «Рускомъ Словѣ», але не наш агент ані з вини Фітькала, котрий таке саме спростоване післав до «Русского Слова» як і до «Свободи» в цілости; а дячого обкросла се спростоване редакция «Русского Слова», се може пояснити лише тая-ж редакция.

До сеї однак пори могло здавати ся, що ціла та акция була ділом несвідомих селян, агентів Славї — но кінцевий уступ письма заступництва Славї, де сказано виразно: «На желаніє интересованихъ можемъ служити обома оригинальними благодареніями» відкриває перед світлом властиве жерело напастей на наше Товариство. З висказу сего виходить, що Славія мала в руках «благодареніє» і замістила єго в часописи, хотая кінцевий уступ того-ж напастував неслухно і безпідставно друге товариство; виходить дальше, що Славія не попристала на тїм, лише використовуючи неписьменність Фітькала, помістила наведене «заявленіє». Не бажаємо судити сего поведеня, лише осуд той полишимо нашій суспільности з повним спокоєм, що-до результату сего осуду.

(Конець буде.)

3 Державної Ради.

Про вислід вибору першого віцепрезидента ми вже донесли вчєра. Вийшов ним пос. Праде 163 голосами против 92 голосів, які упали на пос. Зачка. В дальшій ході засіданя п. Кайзер мотивував своє внесенє на обжалованє кабінету Вітека за надужитє §. 14., а так само і пос. Рігер (соціяліст). Пос. Странський заявляє, що єго сторонництво здержить ся від голосованя, бо не може боронити міністерства, що причинило ся до знесеня язикових розпоряджень. При голосованю внесеня Кайзера відкинено 94 голосами против 60. Відтак приступлено до нарад над рефератом податкової комісії про ухваленій вже палатою панів закон що-до зміни постанов законя о рентовім податку. Після промови сировздавця пос. Штайнвендера, заявив мін. фінансів Ген-Баверк в довшій виводї, що правительство годить ся на увільненє від рентового податку заставних листів кравчих інституцій кредитових і кас ошадности (рясні оплески). Закон сей прийнято в другім і третім читанні. На сїм покінчено засіданє, а слїдуюче назначено на пятницю. Пос. Окуневский предложив два внесеня: одно домагає ся утвореня рускої секції в гал. краввій Радї шкільній, друга жадає знесеня церковного патронату.

Новинки.

— **Заснованє Райфайзенівки.** В Щуровичах повіту Бродського завязала ся дня 3 марца Спілка каси ошадности і позичок системи Райфайзєна під патронатом Видїлу краввого. Того дня за почином і запрошенєм о. Мих. Левицкого, місцевого пароха, зійшли ся до Уряду громадского всі інтелїгентні мешканці Щурович, прибуло також і много селян. Приїхав делегат Видїлу краввого др. Стефчик, і по чотирогодинній дискусїї, в котрій много голосу забирали самі селяни, приступило на разї 30 членів зі своїми удїлами. Се є доказом, як селяни дуже відчувають потребу місцевого кредиту. Др. Стефчик пояснив в приступній спосіб цїль, значінє такої каси позичкової в селї, пояснив користь з патронату Видїлу краввого над такими спілками, давав поясненя на запити що-до удїлюваня позичок, формальностей, потрібних до зарєєстрованя Спілки в судї, що-до провадження книг і каси. До головного Заряду Спілки вибрано одноголосно о. Михайла Левицкого, місцевого пароха, як председателя, др. Станїслава Засадского, окружного лікаря як заступника і трох господарів: Івана Шандрука зі Щурович, Омеляна Гнатюка з Грималівки і Петра Кренкевича з Романівки. Дїяльність Спілки обіймає ті три громади, належачі до одной парохїї рускої. Справозданя з дїяльности Спілки ухвалено поміщати в Русланї і в Przewodniku kółek rolniczych. Вибрано також Раду надзирающую. Касиром вибраний, сумлінна особа, властитель реалїности Іван Анджеєвский, до котрого всі мають повне довірє. Заинтересованє було велике і є надїя, що по зарєєстрованю в судї, під добрим проводом Заряду, Спілка буде хорошо розвивати ся. Ухвалено

також, що каса закладає ся тїлько для християн, тому зголосивших ся жидів, від разу не прийнято. Як в кождім галицькїм містечку, так і в Щуровичах є повно жидови, котра тїлько лихвою утримує ся, а тепер є надїя, що наш нарід видобуде ся з лихварских рук. Небаром заложить ся в місці читальня Просвїти, бо люди почали вже добре пізнавати свою біду та хотять всіми можливими способами ратовати єя.

— **Пентак чи Дашинський,** міністер чи демагог вийде нинї з виборчої урни міста Львова? Отсе питанє на устах кождого львовянина. Все зложило ся при тїм виборї на те, щоби виборчу акцию вчинити як найзавзятїшою. З одной стороны кандидатє державний достойник, що заявив однак на випадок вибору, що вступить до лївицької сойму і в нічїм не буде вязати ся міністерским мундуром. З другої стороны виступив меткий, вимовний і найпопулярнїший проводир соціялістів. Зразу почались перепалки в польській пресї. Słowo Polskie і Kurjer агїтували за соціялістом, уся решта польської преси заступала ся горючо за Др. Пентаком. Потім численними вічами підготовлював Дашинський для себе терен, а головно старав ся при тїм оперти ся на жидих. Тимчасом і жиди роз'єднали ся. Кагал і поважнїші діячі жидівскї станули по сторонї Пентака, молодї адвокати та купці агїтують за Дашинским. Вчєра і передвчєра юрби жидів урядили галасливі демонстрації перед мешканєм др. Бика і перед кагалом. Нинї перенєсла ся борба на таблицї плякатовї. Обї стороны старають ся облїпити себе як найбільшими плякатами. Нинї переважить ся чаща — а поки-що тяжко предвидїти, по чїїй сторонї буде побїда.

— **Похорони з перепонами.** Вчєра о 4. годинї по полудни заїхав караван перед палату гр. Семеновского, при ул. Пекарській, щоби забрати мошї ненадїйно помершого там офіціяліста Войцеховского. Однак мїйський лікар др. Електорович здержав похорони, бо заходить підозрінє, що В. не помер природною смертю. Мошї перенєсєно на клініку, де має відбути ся їх секция. Після інформацій найближчої родини помершого, терпів В. від довгих лїт на бітє серця і дуже часто жалував ся на свою недугу. Вчєра зачало ся слїдство в сїй справї, яке веде санїтарно-полїційна комісія.

— **Сербский емігрант.** Вчєра прибув до Кракова Духан Петровіч, Серб, що поїхав до Росїї за заробїтком, а тепер, коли єго не найшов, вертає назад до вітчизни. З ним їде також єго жена і трє дїтїй. Петровіч подав, що має 18 лїт, а від 8 лїт є жонатий. Чи так є дійсно, годї повірити, мимò що він виглядає дуже молодò. Петровіч одержав даром нічліг, а вчєра рано виправлено єго в дальшу дорогу.

— **Нова долина смертї.** Доси знано два місця на свїтї, де неминуча смерть дожидала гостей, які там прибули. Місцями тими була: печєра в Пуцуолї, в полудневїй Італїї, з газами убиваючими всяке житє і долина Гвєво-Упас на островї Яви, над якою уносили ся убиваючі мраки. Недавно тому відкрив один Американець новє місце смертї в Калїфорнї в малій долині між скєлями. Оно лежить на території Ельвєстон, в західній частї Сполучених Держав.

— **Убийство на улицї.** З Бєрна моравского доносять, що в Цветль сповнено перед кількома днями злочин убийства в білий день на улицї, Убийства, якого жертвою упала учителька, п-на Стрес, мали допустити ся два селяни, з котрих одного вже увязнено, а другий утік.

— **Наслїдки штунди.** В селї Корнїлівцї, кїївської губернїї, жив селянин, Аврамченко. Враз з цілою родиною належав він до секти штундистів. Від якого-ч часу мож було у него заирмітити незвичайний стан умисловий. Те саме стверджено також у єго жени і длятого мали їх вислати до Кїєва до заведеня для божевільних. Тимчасом одного дня почув брат Аврамченка незвичайний крик в єго хатї. Прибіг сейчас на місце і очам єго представив ся страшний вид. На снїгу під хатою лежав нагий Аврамченко з жєною, обоє дивили ся в небо і сьпївали релїгїйнї псалми. Коло них лежало двоє неживих дїтїй. Коли Аврамченко спостерїг свого брата, зїрвав ся на ноги, вхопив їх і кинув ся на свого 17-лїтнього сина. Вже держав єго за горло і підніс нїж до гори, коли надбїгли сусїди і спасли хлопця. Аврамченка і єго жєну звязано і відослано до Кїєва. Син єго оповїдав, що батькови сніло ся, що обьявив ся єму Господь і припоручив сповнити жертву Абраама. Ся подїя викликало в околици велику сензацию.

— **Сила різги.** Як глибоко пустила корїне поміж волостними судьями віра в направляючу прикмету різги, можна бачити з отсеї подїї, яку подає «Донская Рѣчь». Маргаритівский волостний суд засудив в червцї м. р. на кару різгами селян І. Домбровского і П. Кочергина. Сї останнї зробили відклик і окружний суд відмінив, вказавши на се, що кара різгами як вельми строга може бути уживана лише вїмково. Волостний суд, поновивши розправу, найшов облегчаючі обставини для Домбровского, але засудив Кочергина на кару різгами, котра лише єго «може поправити». Кочергин апелював і окр. суд відмінив кару.

— **Три трупи в селї Пляновї** коло Тарнова найдєно недавно тому вдову В. неживу в їх власнім помешканю, а побіч неї двоє неживих дїтїй. Догадують ся, що мати убила діти, а потім відобрала собі житє. Ведєне слїдство дійде правди.

— **Друкарский чортик** хотїв вчєра бути дотепним і в рецензїї з аматорского представленя вистрихнув чималого збитка. Замість: «Гра баронів, банкирів та других дураків» — він зложив в друку «других дураків». Сим перекрученєм змінив ся змісл того, що в рецензїї хотїло ся висказати.

— **Дрібні вїсти.** В Надвірній завязала ся «Спілка овочарска» яко стоваришенє зарєєстрованє з ограниченою порукою. Спілка поклєла собі метою, піднєсти садівництво в околиці і хопити в свої руки торговлю та перерібку овочів. Дїяльність спілки обмежено справдї виключно на надвірнянський повіт, але належати до неї можуть також особи з иньших повітів. Один удїл вносить 20 корон, які можна сплачувати в місячних ратах по 2 к., а вписове 4 коронї. — З Бєрліна доносять, що парламент на вєсенє комісією перейшов до порядку дневного надєтиціями о припущєнє жєнжин до іматрикуляції на унїверситєтах і до державних іспитів. — Цар Микола II призначив з фондів надзвичайного бюджету 150.000 рублів на пострєнє в Варшавї людòвого дому. В нїм має містити ся театр, читальня і гербаряня. — Пропає без вїсти 14-лїтній Антїн Цибулька з Львова, темний блондин. Родичі глядають за ним вже від трох днів, але безуспїшно. — Позавчєра лучила ся в закопах Кедач, в західн. Вїрджинїї, експлозия газів. 70 робїтників присипала земля. Доси вїтягнуєно 40 осіб, з яких двї вернули до житя, а прочї упали жертвою катастрофи. — В завєденю для божевільних в Штутгартї появил ся тиф. Доси занедужало 130 осіб, з яких кілька вже померло. — Обильні поклади олова відкрито в могилевській губернїї. Перевєдена аналїза руди, виказала 77% чистого олова. — Стипендию ім. цїсаря Франц-Йосифа в квотї 309-60 корон надає совїт інститута «Народный Домъ» у Львовї п. Михайлови Сохоцкому, студентови III р. прав. — При бурєню дому в Херзонї найдєно 6 забальзамованих мошї дїтїй. Догадують ся, що поубивала їх властителька дому, і по сїй причинї єї увязнено.

— **Вибір соймового посла** з міста Львова. До 1. год. по полудни віддано голосів 2984. З того мін. др. Пентак одержав 1969, а п. Дашинський 1015 голосів.

Телеграми.

Бохня, 8. марца. Ке. Стояловский від раянє вухає ся між виборцями. Вибір єго на посла має бути правдоподібний.

Краків, 8. марца. Др. Франц Срочинський, лікар-окуліст відобрав собі житє револьверовою кулею. Причиною сего кроку мало бути сильне зденервованє, в яке попав він послїдними часами.

Відєнь, 8. марца. Прибула тут депутация провізоричних дозорців вязниць з Галичини і Буковини і вручила петиції обом Палатам, в яких домагає ся поліпшеня своєї незавидної долї.

Відєнь, 8. марца. N. W. Tagblatt доносить, що на місце війскового аташе при австр. амбасадї в Парижі, п. Швайдра, звїсного з процесу Дрейфуса, мають іменуєвати гр. Герберта Герберштейна, капїтана генер. штабу.

Відєнь, 8. марца. Правиця парламенту поставила п. Зачка кандидатом на 2. віцепрезидента.

Бруксєля, 8. марца. Independance доносить, що Цєціль Родєс вїїхав до Льондону, щоби впливати на дальшу війну, поки не наступить прилучєнє Трансвалю і Оранїї до англїйских посілости.

Льондон, 8. марца. Від 14-26 лютого погїбло з армії Булєра 252 вояків, 95 пропало без вїсті, а 1512 є ранєних, неспосібних до дальшої участї в вїїнї.

Льондон, 8. марца. Вчєрашнї вечірнї дєвнїки доносять, що англїйска колюмна вдерла ся на територію Трансвалю і підступним манєвром взяла Боєрів в два огнї. В сїй битвї страшили Боєри 7 людїй. Крім того в иньшїм місці розбили Англїчани малий віддїл боєрський.

Рим, 8. марта. Прибув тут архикн. Йосиф incognito яко гр. Бурїяно. Єго взяли зпершу за архикн. Франца Фердинанда.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

В Товаристві взаїмних обезпечень «Дністер» прибуло в місяці січні і лютім с. р. 7.209 важних поліс на 9,338.041 корон обезпеченої вартости з премією 71.466 кор. 09 сот.; попереднього року в тих двох місяцях було 5.973 важних поліс на 8,023.634 корон вартости з премією 60.690 корон 56 сот.

Шкід в січні і лютім с. р. було 40 случаїв, з котрих 33 виплачено, 2 шкоди находять ся в ліквідації, н 5 відшкодовань в сумі 1.694 кор. 42 сот. з причин правних на разі здержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносить brutto 13.556 корон 31 сот., а по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 7.097 кор. 45 сот.

Фонд резервовий з днем 28. лютого 1900 р. вносить 249.801 кор. 06 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, за місяць січень і лютий 1899.

I. Стан довжний: з днем 28. лютого 1890:

1. Удїли членів	67.920 кор. 39 сот
2. Фонд резервовий	5.377 " 04 "
3. Спеціальна резерва	453 " 32 "
4. До Тов. взаїм. обезп. «Дністер»	4000 " — "
5. Вкладки:	
а) стан на початку року 1900	680.129 к. 88 с.
б) вложено в січні і лютім	41.820 к. 47 с.
разом	721.950 к. 35 с.
в) винято в січні і лютім	32.290 к. 65 с.

Стан з кінцем

лютого	689.659 к. 70 с.	689.659 кор. 70 сот.
6. Сальдо процентів (побраних)	14.071 " 84 "	
7. Нерозділений ще зиск з р. 1899	5.988 " 16 "	
8. Непіднята дивід. за 1897 і 98	1.458 " 56 "	
9. Кошта спору	91 " 60 "	
10. Рахунок ріжних сторін	58 " 60 "	
11. На рах. Шадниці поштової	253 " 57 "	
Сума	789.332 кор. 78 сот.	

II. Стан чинний:

1. Позички уділені:
а) стан на початку р. 1900	651.557 к. 63 с.
б) уділено в січні і лютім	47.015 к. — с.
разом	698.572 к. 63 с.
в) сплачено в січні і лютім	17.670 к. 12 с.

- Стан з кінцем 680.952 к. 51 с. 680.952 кор. 51 сот
2. Готівка в касі з 28. лютого 1900	458 " 73 "
3. Цінні папери фонду резерв.	5.163 " 68 "
4. Цінні папери інших (фонду загального)	86.400 " — "
5. В інших товариствах і банках	13.556 " 74 "
6. Сальдо коштів адміністрації	2.801 " 12 "
Сума	789.332 кор. 78 сот.

Членів прибуло 69 (з 81 удїлами), убуло 17, оставало з кінцем лютого 1900, 1779 членів з 1844 декларованими удїлами в сумі 92.200 корон. — Стопа процентова від вкладок 4%, процент від позичок уділюваних з провізією на кошта адміністрації 6 1/2 %.

Всілякі

КУПОНИ

и

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізії або коштів

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зваряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 " — "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " — "	
" емеритальний	18.166 " 60 "	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає **Банк красвий** при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язиці.

Зголошена о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», **приймає ся.** «Дністеръ» виплатив агентам по конєць 1899 р. провізії 216.714 корон.

3-3

Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти»)

Інформації і посередництво до заключєня ОБЕЗПЕЧЕНЬ «ДНІСТЕРЪ» в найкористнійших комбінаціях.

Пожикки для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2 % і 10% додатку на кошта адм.

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,

Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8 поручає:

дахівки подвійні вальцовані — системи вінербергскої — барви червоної або чорної; рурки дренаві ріжної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критем.

Цінники і прїбки висилає даром

Упрашає о численні замовленя

2-20

Заряд.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

удїляє позички за оплатою 5 1/2 % і 10% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першім місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященник, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителїв предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносить 50 кор., списове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член 4-? обезпечений в «Дністрѣ».

Інформації удїляє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Важне для всіх!

На- **КАЛЬОШІ** найгірше правляє **знищені**

як також виконує **мужеску, дамску і діточу обуву.**

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цінах.

З провізії вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.